

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Uppföljning av riskhanteringsplaner enligt förfordningen (2009:956) om översvämningrisker

2017-06-01

MSB:s kontaktpersoner:
Barbro Näslund Landenmark, 010-240 50 50
Cecilia Alfredsson, 010-240 50 82

MSB Dnr 2017-4858

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	4
2. Resultat	6
2.1 Åtgärder i riskhanteringsplanerna	6
2.2 Prioritering av åtgärder	7
2.3 Behov av revidering av mål	7
2.4 Behov av revidering av hotkartor.....	7
2.5 Behov av revidering av riskkartor	8
3. Sammanställning av uppföljning av riskhanteringsplaner	9

1. Bakgrund

Riskhanteringsplanerna omfattar steg 3 i förordningen (2009:956) om översvämningsrisker och bygger även på MSBs föreskrifter om riskhanteringsplaner (MSBSF 2013:1). Under steg 1 har områden identifierats där konsekvenserna av en översvämning kan bli omfattande. I Sverige identifierades 18 områden fördelade på 12 st länsstyrelser.

Under steg 2 tas hot- och riskkartor fram för de identifierade områdena.

Under steg 3 tas riskhanteringsplaner tas fram som baserar sig på informationen i hot- och riskkartorna och dess bedömda konsekvenser.

Riskhanteringsplanen ska beskriva hur de hot- och risker som identifierats för varje område ska hanteras och vilka åtgärder som behöver vidtas för att begränsa konsekvenserna av en omfattande översvämning på de fyra fokusområdena; människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet.

En riskhanteringsplan ska tas fram för vardera av de 18 identifierade områdena. Nedan listas 17 områden.

För det 18:e området, Karlstad, beslutas riskhanteringsplanen våren 2017 pga att hot- och riskkartorna har behövt revideras.

- Edsbyn
- Falun
- Göteborg
- Haparanda
- Jönköping
- Kristianstad
- Kungsbacka
- Lidköping
- Lindsberg
- Malung-Sälen
- Stockholm
- Uppsala
- Vansbro
- Vännäsby
- Värnamo
- Älvsbyn
- Örebro

Riskhanteringsplanens genomförandetid är perioden 2016-2021. Därefter ska riskhanteringsplanerna revideras om området fortfarande omfattas av cykel 2.

Första uppföljningen av riskhanteringsplanerna skedde i februari 2017.

Följande frågor ställdes till länsstyrelserna i samband med uppföljningen:

- Beskrivning av hur arbetet med riskhanteringsplanen har utförts och utvecklats under 2016.
(skriv om något inträffat som gör att arbetet inte startat och även vad som planeras för att åtgärda det)
- Vilka berörda parter har deltagit i uppföljningen
- Uppföljning av resultatmålen
(- har det inträffat något som gör att målen behöver revideras?)
- Uppföljning av åtgärder inom annan lagstiftning
- Uppföljning av hotkartor
(har det tex tillkommit förändringar i vattendraget som gör att de behöver revideras? Bör vara i större omfattning.)
- Uppföljning av riskkartor
(har det t.ex. tillkommit nya bostadsområden eller verksamheter som innebär behov av revidering? Bör vara i större omfattning.)
- Haparanda – gränsöverskridande uppföljning av arbetet, gäller endast för Haparanda

2. Resultat

2.1 Åtgärder i riskhanteringsplanerna

I de 17 riskhanteringsplanerna har totalt 294 olika åtgärder enligt översvämningsdirektivet planerat att utföras under perioden 2016-2021. Ytterligare 35 åtgärder redovisas enligt annan lagstiftning. Dessa åtgärder finns redovisade i sex av riskhanteringsplanerna och återfinns inte i statistiken nedan.

När arbetet med riskhanteringsplanerna startade 2016 hade totalt 16 av 294 åtgärder färdigställt. 94 st åtgärder pågår och 22 st har delvis påbörjats. Mer än hälften, 158 st hade inte startat vid ingången det första året.

Genomförda åtgärder	16 st
Pågående åtgärder	94 st
Löpande åtgärder	1 st
Delvis påbörjade åtgärder	22 st
Ej startade åtgärder	158 st
Ej angivet	3 st
Totalt	294 st

EU har delat in åtgärder i olika klasser vilka ska rapporteras till EU.

Klasserna är;

Förebyggande åtgärder = undvika översvämningshotat område, via tex fysisk planering, politiska beslut eller annan relevant reglering. Åtgärden kan även innebära borttagning eller flytt av byggnad och verksamhet samt annan övrig förebyggande åtgärd.

Skyddsåtgärder = åtgärd för att bl.a. via naturliga eller konstgjorda system eller infiltrering. Flödesreglering ingår och även andra åtgärder som har effekter på de hydrologiska förhållandena.

Beredskapsåtgärder = prognos- och varningssystem, beredskapsplanering, insatsplanering, åtgärder för att öka allmänhetens beredskap och medvetenhet.

Återställningsåtgärder = stärka människors psykiska och sociala hälsa, katastroffonder, arbetslöshetsersättning etc samt erfarenhetsåtgärder.

Förebyggande åtgärder	137st
Skyddsåtgärder	30 st
Beredskapsåtgärder	117st
Återställningsåtgärder	5 st
Övrigt	5st

2.2 Prioritering av åtgärder

Länsstyrelserna har vid framtagandet av planen prioriterat åtgärderna efter hur viktiga de är för genomförandet av planen. Följande uppdelning finns för de olika prioritetssklasserna.

Kritisk	21 st
Väldigt hög	57 st
Hög	132 st
Måttlig	68 st
Låg	13 st
Ej angivet	3 st

För klassen ”kritisk” har vid utgången av 2016:

Genomförts: 2 st

Pågår: 7 st

Inplanerat 2017: 3 st

Ej startat: 3 st

Oklart: 6 st

För klassen ”väldigt hög” har vid utgången av 2016:

Genomförts: 3 st

Pågår: 22 st

Ej startat: 32 st

För klassen ”hög” har vid utgången av 2016:

Genomförts: 7 st

Pågående: ca 60 st

Planerat 2017: 5 st

Planerat 2018: 2 st

Ej startat: 10 st

Oklart: 48 st

2.3 Behov av revidering av mål

I Uppsala och Älvsbyn finns behov av att uppdatera vissa mål på grund av justeringar i tidplanen. I Jönköping behöver eventuellt justeringar göras på grund av att två olika karteringar visar betydande skillnader i översvämmat område, vilket medfört att vissa åtgärder inte startats. I Värnamo har genomförda åtgärder minskat risk för påverkan på ekonomisk verksamhet, men också kostat så mycket att andra åtgärder kanske måste senareläggas. Övriga områden har inte sett behov av revidering av målen.

2.4 Behov av revidering av hotkartor

Behov av revidering av hotkartor har identifierats i Kungsbacka och Värnamo. I Jönköping, Kristianstad och Örebro har bedömningen gjorts att hotkartorna

eventuellt behöver revideras. Övriga områden har inte sett behov av revidering av hotkartorna.

2.5 Behov av revidering av riskkartor

I Jönköping och Värnamo har en kulturmiljöinventering genomförts, vilken kan visa på behov uppdatering av riskkartorna. I Uppsala och Kungsbacka har ny bebyggelse tillkommit inom området, vilket kan ge behov av att revidera riskkartan. I Vännäsby genomförs en kartering av Vindelälven vilken ger behov av uppdatering av riskkartan. I Örebro kommer eventuellt en riskkarta för 1000-årsflödet att tas fram.

3. Sammanställning av uppföljning av riskhanteringsplaner

Område	Sammanfattande beskrivning	Berörda parter som deltagit i uppföljningen	Behov av revidering av mål	Behov av revidering av hotkartor	Behov av revidering av riskkartor	Uppföljning av åtgärder inom annan lagstiftning
Edsbyn	En ny kommunövergripande ÖP tas fram där riktlinjer om översvämning för ny bebyggelse ingår. Inventering av befintliga skyddsvallar pågår. Krisberedskapsövning planeras med huvudscenariot dammbrott i Ljusnan. Uppdatering görs samtidigt av beredskapsplanerna för dammbrott. Flytt av Edsbyns museum har påbörjats. En kriskommunikationsplan har antagits av Länsstyrelsen.	Ovanåkers kommun, Vattenregleringsföreningen, Länsstyrelsen	Nej	Nej	Nej	
Falun	Möte planeras om information till allmänheten vid översvämningar tillsammans med de utpekade kommunerna i länet. Utredning har gjorts av kajerna längs Faluån inom Världsarvet Falun. En plan för nödvattenförsörjning är framtagen. Revidering av beredskapsplan för portabla vallar har gjorts och utredning om projektförutsättningar för system för mätning och tidig varning.	Falu kommun, Falu Energi och Vatten, Länsstyrelsen	Nej	Nej	Nej	Inga åtgärder har identifierats

Göteborg	Tematiskt tillägg till ÖP om översvämningsrisker har varit på samråd. Analys av helhetslösningar för olika översvämningstyper görs. Arbete sker på delavrinningsnivå. Fördjupning av kostnads/nyttoanalys. Organisationsöversyn genomförs för att genomföra älvkantsskydden. Trafikverket har lyft upp åtgärdsförslagen exempelvis i arbetet med enskilda vägar.	Göteborgs stad, Trafikverket, Akzo Nobel, Länsstyrelsen	Nej	Nej	Nej	Åtgärder enligt Vattenförvaltningens åtgärdsprogram har ännu ej påbörjats. (beslut dec. 2016)
Haparanda	Fokus på att utveckla samarbetet med finska ELY-centralen samt gentemot Vattendirektivet.	Haparanda kommun, Länsstyrelsen	Nej	Nej	Nej	Åtgärder pågår enligt Vattendirektivet, PBL, LSO och LEH.
Jönköping	Inventering pågår av kulturmiljöer. Kopplingen mellan vattenförvaltningens åtgärder och riskhanteringsplanen har gjorts i Samlad Åtgärdsplan Vatten. Dammarnas storlek i förhållande till flödet i Tabergsåån har bedömts. Information har getts till miljöskyddshandläggare om vilka miljöfarliga verksamheter som ligger inom riskområde för översvämning. Rutiner inför samråd för miljöfarlig verksamhet har setts över avseende översvämning. Kommande åtgärder är beroende av en samstämmighet mellan de två karteringar som tagits fram för området.	Jönköpings kommun, Länsstyrelsen	Eventuellt. Vissa åtgärder har skjutits upp pga att två karteringar inte är samstämmiga. Detta bör utredas först.	Eventuellt. Kommunens och MSB:s karteringar är ej samstämmiga.	Eventuellt. Kulturmiljöinventeringen kan medföra vissa förändringar.	

Kristianstad	Information för att minska påverkan på människors hälsa, ekonomisk verksamhet och kulturarvet har påbörjats att tas fram av länsstyrelsen. Möte har hållits med Kristianstads kommun.	Kristianstads kommun, Länsstyrelsen	Nej	Eventuellt	Nej	
Kungsbacka	Kulturvärden har identifierats och utvärderats för deras sårbarheter mot klimatförändringar. Ett översvämningsskydd (800m) planeras vid västra sidan av ån vid Kolla. Information till allmänheten om översvämningsskydd har gjorts i samband med byggnationen. Två vattenvårdsprojekt som genomförs (Vattenplan och Kartläggning av kemisk och biologisk status) bidrar till mål i riskhanteringsplanen. En regional samverkansövning med fokus på höga flöden och dammhaveri har genomförts. Beredningsplanering har påbörjats för Nissan och Lagan som kan användas till Kungsbackaån.	Kungsbacka kommun, Länsstyrelsen	Nej	Ja. Översvämningsskydd har byggts vid Signeskulle och ett planeras vid Kolla.	Eventuellt.	Riskhanteringsplanen innehåller inga andra åtgärder.
Lidköping	Samverkan sker med Lidköpings kommun som tar fram ny ÖP och Vattenplan. Trafikverket har lyft upp åtgärdsförslagen exempelvis i arbetet med enskilda vägar. En utvärdering har gjorts av kommunala distributionsanläggningars sårbarhet för översvämning samt genomförda och planerade skyddsåtgärder.	Linköpings kommun, Trafikverket, Länsstyrelsen	Nej	Nej	Nej	Åtgärder enligt Vattenförvaltnings åtgärdsprogram har ännu ej påbörjats. (beslut dec. 2016)

Lindesberg	Länsstyrelsen har fokuserat på information om översvämningsrisken. Analys har gjorts av rapport om effekt av magasinering i Arbogaån. En kommunal vattenplan håller på att tas fram.	Samhällsbyggnad Bergslagen, Region Örebro län, Trafikverket, Länsstyrelsen	Nej	Nej	Nej	Det nya åtgärdsprogrammet (beslut dec 2016) innehåller väldigt lite som har direkt bäring på översvämningsriskerna i Lindesberg.
Malung-Sälen	Möte planeras om information till allmänheten vid översvämningsrisker tillsammans med de utpekade kommunerna i länet. Avslutat utredning om system för mätning och tidig varning.	Malungs kommun, Vatten och avfall i Malung-Sälen, Länsstyrelsen	Nej	Nej	Nej	Inga åtgärder har identifierats
Stockholm	En strategi för klimat och kulturmiljö har tagits fram. GIS-analys har gjorts för att identifiera kulturmiljöobjekt i översvämningshotade områden. Rekommendationer för lägsta grundläggningsnivåer längs vattendrag och sjöar har tagits fram. Kunskapshöjande åtgärder har prioriterats, bla information till allmänheten om hur man ska skydda sig mot översvämningsrisker.	Kommuner som deltagit i arbetet med riskhanteringsplanen , Länsstyrelsen	Nej	Nej	Nej	

Uppsala	En arbetsgrupp har bildats för genomförandet av riskhanteringsplanen. En inventering har gjorts av tillgängliga översvämningsskydd. En översyn har påbörjats för flödesmätning i Fyrisån. En utredning av behov av magasinvolym uppströms Uppsala har påbörjats. Kartläggning med GIS har genomförts för att bedöma hur förorenade områden påverkas av en översvämning samt vilka miljö- och hälsopåverkade ämnen som kan spridas från miljöfarliga verksamheter.	Uppsala kommun, Uppsala vatten, Länsstyrelsen	Vissa justeringar i tidplanen och angående ansvarsförhållanden.	Nej. En brorenovering genomförs men bedöms inte påverka hotkartan.	Eventuellt. Nya byggnader inom området.	Vattenförvaltningens arbete och arbetet med riskhanteringsplaner för att motverka översvämning samverkas för att synergieffekter mellan de olika planerna ska kunna bidra till en god vattenstatus.
Vansbro	Kommunen har sökt ytterliggare stöd för finansiering av skyddsvall i Vansbro. Nytt reningsverk byggs för att garantera vattenkvaliten för vattentäktområdet som översvämmas vid ett 50årsflöde. Möte planeras om information till allmänheten vid översvämningar tillsammans med de utpekade kommunerna i länet. Avslutat utredning om system för mätning och tidig varning.	Vansbro kommun, Dala Vatten och avfall, Länsstyrelsen	Nej	Nej	Nej	Inga åtgärder har identifierats

Vännäsby	Fokus på internt arbete på länsstyrelsen (ansvarsfrågor) och invallning i Vännäs kommun.	Vännäs kommun, Umeå kommun, Länsstyrelsen	Nej	Nej. Ny kartering av Vindelälven inväntas.	Uppdatering pga ny kartering av Vindelälven.	Tillsyn av invallningsföretag och miljöfarliga verksamheter. Inventering av kulturarvsobjekt. Översvämningsskydds påverkan på miljökvaliteterna.
Värnamo	Kommunen har genomfört invallning av Lagan inklusive backventiler i det känsligaste området. Kommunen har även fokuserat på information till allmänheten.	Värnamo kommun, Länsstyrelsen	Eventuellt. Omfattande åtgärder har minskat risk för ekonomisk verksamhet, men kostat så mycket att andra åtgärder måste senareläggas.	Ja, åtgärder med skyddsvallar, backventiler och pumpar har föranlett minskad risk inom vissa områden, men medför ändrad risk på andra områden.	Ja, Uppdatering behövs av kulturmiljö som inte tagits upp tidigare och viss nybyggnation har skett.	Sanering av en fastighet avseende förekomst av trikloretylen pågår inom riskområdet.

Älvsbyn	Fokus på spridning av information om riskhanteringsplanen.	Älvsbyns kommun, Länsstyrelsen	Uppdatering av tidpunkter för enstaka mål.	Nej	Nej	Åtgärder pågår enligt Vattendirektiv et, PBL, LSO och LEH.
Örebro	Länsstyrelsen har fokuserat på information om översvämningsrisken. Översvämningsgrupp bildad i Örebro kommun. Utredning om översvämningsriskerna runt Universitetssjukhuset har inletts. En översvämningskartering för 1000-årsflöde har tagits fram.	Örebro kommun, Region Örebro län, Trafikverket, Länsstyrelsen	Nej	Ja. Invallning längs Strandvägen har mätts in.	En riskkarta för 1000- årsflödet planeras.	Det nya åtgärdsprogra mmet (beslut dec 2016) innehåller våldigt lite som har direkt bäring på översvämnings riskerna i Örebro.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

651 81 Karlstad

Telefon 0771-240 240

www.msb.se